SPIS TREŚCI

Wprowadzenie 5

Emilia Denek, Rola samorządu terytorialnego w świadczeniu usług społecznych 7

Andrzej Gącarzewicz, Instytucjonalne sposoby i formy świadczenia usług społecznych 25

Janina Kotlińska, Majątek komunalny w sferze usług społecznych (na przykładzie Poznania) 42

Sławomira Kańduła, Samodzielność samorządu gminnego w stanowieniu o wydatkach w dziedzinie usług społecznych 73

Ewa Gońda, Organizacyjne i finansowe aspekty działalności samorządowych przedszkoli w latach 1997–2001 (na przykładzie gminy Wieluń) 109

Joanna Pprzybylska, Organizacja i finansowe podstawy działalności samorządowych instytucji kultury w latach 1999–2001 (na przykładzie wybranych teatrów w Poznaniu) 140

Ilona Kijek, Wybrane problemy funkcjonowania pomocy społecznej w mieście na prawach powiatu w latach 1999–2001 (na przykładzie Łomży) 169

WPROWADZENIE

W skład zadań jednostek samorządu terytorialnego w Polsce (gminnych, powiatowych, wojewódzkich) wchodzą usługi społeczne zaspokajające podstawowe potrzeby ludności w tym zakresie. Badania wymienionych usług w kontekście gospodarki samorządu terytorialnego są bardzo aktualne i ważne. Są to bowiem dziedziny, które nadal zalicza się w dużej mierze do dóbr publicznych, finansowanych z budżetu państwa a przede wszystkim z budżetów samorządu terytorialnego. Zarówno organizacja, jak i finansowanie usług społecznych wymaga jednak szybkiej reformy. Konieczna jest bowiem zarówno racjonalizacja wydatków publicznych związanych ze świadczeniem usług społecznych, jak i lepsze zaspokojenie potrzeb ludności. Artykuły zebrane w niniejszym zeszycie naukowym stanowią – w zamierzeniu ich autorów – próbę włączenia się do dyskusji na wymienione tematy i wskazanie problemów, które wymagają dalszych badań.

Zeszyt ten jest wprawdzie zbiorem artykułów, stanowi on jednak – jak sądzimy – pewną całość. We wprowadzającym artykule autorstwa E. Denek przedstawiono: pojęcie i cechy usług społecznych, podmioty zajmujące się świadczeniem tych usług ze szczególnym uwzględnieniem samorządu terytorialnego oraz wybrane płaszczyzny gospodarki tego samorządu, które trzeba uwzględnić w badaniach odnoszących się do rozpatrywanych usług społecznych. Niektóre z tych płaszczyzn znajdą wyraz w ujęciu literaturowym, prawnym i empirycznym w kolejnych artykułach. Trzy następne opracowania mają ogólniejszy charakter niż pozostałe (autorstwa: A. Gącarzewicza, J. Kotlińskiej, S. Kańduły). Rozpatrywane są w nich zagadnienia związane z organizacją procesu świadczenia usług społecznych, z gospodarowaniem majątkiem komunalnym, z samodzielnością organów samorządowych odnoszącą się do wydatków budżetowych ponoszonych na zadania w sferze wybranych usług społecznych. Kolejne trzy prace uwzględnią specyfikę organizacji i finansowania usług w wybranych dziedzinach: oświacie przedszkolnej, kulturze i pomocy społecznej (autorstwa: E. Gondy, J. Przybylskiej

i I. Kijek). Wszyscy autorzy wywodzą się z Katedry Finansów Publicznych Akademii Ekonomicznej w Poznaniu (pracownicy i doktorantki).

Wyrażamy nadzieję, że opracowania zawarte w prezentowanym zeszycie naukowym spotkają się z zainteresowaniem zarówno pracowników naukowych, jak i praktyków oraz studentów, którzy zajmują się zarówno problemami samorządu terytorialnego, jak i usług społecznych.

Emilia Denek